

Sortedam

Roman af Sissel Bergfjord

© Sissel Bergfjord og Gyldendal, 2012

På knagen ved siden af spejlet hænger et håndklæde, ved siden af hænger den runde lampe, lyset er gult. Jeg ser mig i spejlet. Ligner jeg dig? Jeg tænker allerede på, hvad jeg skal sige til mit barn, når jeg en dag skal fortælle om dig. Især, hvad jeg skal lade være med at fortælle.

Der står en kop på vasken. Du insisterede på at få din kaffe med ud, når du skulle på toilettet. Også, når det var hjemmehjælperen, der var her. Så stod den der og blev kold, og du glemte at få den med ind igen. Jeg løfter koppen, den giver sig, som om den har været limet til vasken. Den er tom, der sidder et par ringe efter kaffe i kanten, men ellers ser den ren ud. Hanken er kold og hård, som dine fingre var de sidste uger. Jeg bærer koppen og skålen ud i køkkenet. Sollyset falder ind ad vinduet, skarpt og hvidt lægger det sig som en rudeformet plamage på væggen ved døren og over stolen og det lille bord, hvor du sad og røg og læste avis. Jeg kan huske de gange, jeg var på besøg hos dig, inden du blev rigtig syg. Den gang du stadig kunne gå, mens du støttede dig til stole og dørkarme, og jeg kiggede på dine tynde ben plettede med blå og gule mærker fra hjørner af møbler, du var gået ind i. Jeg kunne ikke tage øjnene fra dig, selvom det ikke var rart at se dig sådan. Du gik altid rundt i en T-shirt og uldsokker, men med bare ben. Dine ben havde været din stolthed, næst efter dine bryster. Nu var huden på dine lår begyndt at hænge løst som på en gammel kone, selvom du kun var midt i halvtredserne. Jeg kunne aldrig lade være med at forestille mig, hvordan resten af din krop så ud, selvom jeg helst var fri for at vide det.

Som regel lå du på sofaen, når jeg kom. Du kiggede bagud og op og smilede. Dit ansigt var spættet og selvom du havde tabt dig meget, var kinderne ophovnede med blåviolette blodsprængninger. Jeg tror ikke engang du altid var fuld, sådan så du bare ud efterhånden. Alligevel blev jeg chokeret hver gang. Mine besøg var sjældne og lignede hinanden. Jeg satte kaffe over og snakkede imens med dig ude fra køkkenet. Sandheden var, at selvom jeg ikke kunne lade være at betragte dig, kunne jeg næsten heller ikke holde det ud. At gå ud i køkkenet var en måde at tage

tilløb på, at samle modet til at gå ind i stuen igen. Du havde stadig et selvmedlidende udtryk i dit blik, det var blevet permanent. Jeg fik lyst til at slå dig eller banke hårdt i bordet, selvom jeg vidste, at det ikke ville nytte noget. Ude i køkkenet kunne jeg bedre trække vejret. Der stod altid noget opvask. En gryde med tomatsovs, der var begyndt at mugne, og selvfølgelig nogle tomme flasker. Så var du gået over til vodka igen. Jeg åbnede køleskabet for at blive bekræftet i, at mælken var for gammel. Jeg købte altid en liter letmælk i kiosken på hjørnet inden jeg kom, bare for en sikkerheds skyld. I køleskabet stod som regel en åbnet pap-hvidvin, og der lå gammelt mad, leverpostej, en pakke ost. Jeg smed noget af det ud, gik i stå og lod resten ligge.

Vi drak kaffe og snakkede. Du spurgte til Niklas og mig og til mit arbejde. Jeg sagde altid at det gik fint, uanset hvad, at italiensk var blevet et populært fag i gymnasiet. Det irriterede mig, at du spurgte om detaljer, jeg følte ikke du havde nogen ret til at snage i mit liv, du havde ikke ret til at komme med gode råd.

Jeg kan huske dengang jeg fortalte dig, at Jan og jeg var gået fra hinanden. Din eneste kommentar var, at det havde du set komme i lang tid. Det var ikke løgn, at du var god til at fornemme sådan nogle ting, det havde du altid været. Du sagde, at Jan og jeg var et umage par, vi havde aldrig passet sammen, selvom vi udefra set havde nogle af de samme interesser og værdier. Måske var jeg bange for, at du ville sige noget tilsvarende om Niklas og mig, et eller andet, jeg havde overset, men som du med dit falkeblik havde opfanget og holdt for dig selv i flere år, indtil emnet blev bragt på bane. Jeg havde en klar fornemmelse af, at du ikke brød dig om ham. Der er noget ved Niklas, som provokerede dig. I hvert fald var du altid tavs, når det handlede om ham. Ikke en eneste gang har du sagt noget pænt om min mand.

De sidste fem år er jeg taget ud til dig lillejuleaften. Vi spiste ristede kastanjer og drak gløgg. Du spiste kun en halv kastanje, men du ville alligevel altid have, at jeg tog kastanjer med, som vi plejede i vores familie. Det havde I gjort hjemme hos jer fordi I havde et kastanjetræ med spiselige kastanjer i haven, da du var barn.

Når vi havde spist, ryddede jeg lidt op, støvede af og smed gamle aviser ud. Sidste jul, bare en måned inden du døde, stak du mig trehundrede kroner, da jeg skulle gå. Du pressede dem ned i hånden på mig, så sedlerne blev krøllede. Jeg vidste, at du ikke havde ret mange penge til resten af måneden. Så rakte du ud efter mig,

knugede mig hårdt ind til dig og ville ikke give slip med det samme. Jeg kunne lugte din ånde, mærke hvordan du spændte i hænder og arme.

”Farvel, skat,” hviskede du ind i mit øre. Jeg mumlede et eller andet, vristede mig løs og gik. Inden jeg tog huen på gned jeg mit øre, det var blevet vådt af din berøring.